

музичного мистецтва. Монографія. / Т. Б. Стратан-Артишкова. Кіровоград: КДПУ ім. В. Винниченка, 2014. 448 с.

**REFERENCES**

1. Babanskyu, U. K. (1977). *Optymyzatsyya protsessa obuchenyya (obshchedydaktychesky aspekt)*. [Optimization of the learning process (general didactic aspect)]. Moscow.
2. Bekh, I. D. (2003). *Vykhovannya osobystosti*. [Education of personality]. Kyiv.
3. Zyazyun, I. A. (2008). *Filosofiya pedahohichnoyi diyi*. [Philosophy of pedagogical action]. Cherkasy.
4. Masol, L. M. (2006). *Zahal'na mystets'ka osvita: teoriya i praktyka*. [General art education: theory and practice]. Kyiv.
5. Oleksyuk, O. M. (2006). *Muzychna pedahohika*. [Music pedagogy]. Kyiv.
6. Padalka, H. M. (2008). *Pedahohika mystetstva: (teoriya i metodyka vykladannya mystets'kykh dystsyplin)*. [Art pedagogy: (theory and methods of teaching art disciplines)]. Kyiv.
7. Slobodchikov, V. Y. (1997) *Obrazovatel'naya sreda: realizatsyya tseley obrazovannya v prostranstve kul'tury*. [Educational environment: realization of the purposes of education in space of culture]. Moscow.

8. Rudnyts'ka, O. P. (2005). *Pedahohika zahal'na ta mystets'ka*. [General and artistic pedagogy]. Ternopil.

9. Stratan-Artyshkova, T. B. (2014). *Tvorcho-vykonavs'ka pidhotovka maybutn'oho vchytelya muzychnoho mystetstva*. [Creative and performing training of a future music teacher]. Kirovograd.

**ВІДОМОСТІ ПРО АВТОРА**

**ШЕВЦОВА Олена Борисівна** – кандидат педагогічних наук, доцент, доцент кафедри музичного мистецтва та методики музичного виховання Центральноукраїнського державного педагогічного університету імені Володимира Винниченка.

**Наукові інтереси:** професійна підготовка майбутнього вчителя музичного мистецтва.

**SHEVTSOVA Olena Borysivna** – Candidate of Pedagogical Sciences, Associate Professor of the Department of Music Art and Methods of Music Education of the Centralukrainian Volodymyr Vynnychenko State Pedagogical University.

**Circle of scientific interests:** professional training of future music teachers.

Стаття надійшла до редакції 06.04.21 р.

УДК [378. 016:78]:793. 3

DOI: 10.36550/2415-7988-2021-1-195-149-154

**ЯКИМЧУК Олена Миколаївна** – кандидат мистецтвознавства, старший викладач кафедри музикознавства, інструментальної підготовки та хореографії Вінницького державного педагогічного університету імені Михайла Коцюбинського  
ORCID:<https://orcid.org/0000-0002-2276-6061>  
e-mail: mirigol@ukr.net

**СОМИК Олександр Миколайович** – доктор філософії, викладач кафедри музикознавства, інструментальної підготовки та хореографії Вінницького державного педагогічного університету імені Михайла Коцюбинського  
ORCID:<https://orcid.org/0000-0001-6576-3509>  
e-mail: mirigol@ukr.net

**УТЕШЕВА Наталія Михайлівна** – викладач Літінської музичної школи  
ORCID:<https://orcid.org/0000-0001-6723-0212>  
e-mail: mirigol@ukr.net

**ОСОБЛИВОСТІ ВИКЛАДАННЯ МУЗИЧНО-ВИКОНАВСЬКИХ ДИСЦИПЛІН  
СТУДЕНТАМ-ХОРЕОГРАФАМ У ПРОЦЕСІ ЇХНЬОЇ ФАХОВОЇ ПІДГОТОВКИ**

**Постановка та обґрунтування актуальності проблеми.** Фахову підготовку вчителя хореографії у нашій країні можна отримати, навчаючись у наступних закладах освіти: національних та державних університетах культури і мистецтв, державних університетах фізичної культури, національних та державних університетах, національних академіях керівних кадрів

культури і мистецтва, державних академіях культури та національних, державних педагогічних університетах. Ми розглядаємо процес фахової підготовки, який забезпечується на базі педагогічних університетів та за своїми цілями і змістом має виконавсько-педагогічне спрямування.

У зв'язку з активним впровадженням хореографічної спеціальності у педагогічних

вишах, зростає необхідність вирішення досить великого кола проблем, до яких ми відносимо дослідження особливостей викладання музично-виконавських дисциплін студентам-хореографам у процесі їх фахової підготовки.

**Аналіз останніх досліджень та публікацій.** Дослідженнями питань сучасної фахової підготовки хореографа займалися С. Забрєдовський, Б. Колногузенко, О. Лиманська, А. Підлипська, О. Плахотнюк, А. Рехлицька, В. Сосіна, Л. Цветкова та ін.

Дослідженнями специфіки фахової хореографічної підготовки педагогічного спрямування займаються вітчизняні вчені О. Пархоменко, О. Щолокова та ін. Проблема інтеграції суміжних мистецтв та розвитку інтеграційних процесів сучасної мистецької освіти розробляють І. Козловська, І. Малашевська, О. Отич, О. Соколова, О. Шевнюк та ін.

**Мета статті** полягає в здійсненні аналізу особливостей викладання музично-виконавських дисциплін «оркестровий практикум» та «практикум з оркестрового диригування» на мистецьких факультетах педагогічного спрямування з ціллю виявлення навчально-виховного потенціалу даних предметів, механізму впливу його на процес формування професійних якостей майбутнього вчителя хореографії, психолого-педагогічних передумов успішної педагогічної взаємодії музиканта-педагога зі студентом– хореографом.

**Виклад основного матеріалу дослідження.** Упровадження інтеграційного підходу у процес навчання студентів базується на положеннях концепції Б. Юсова. Основними ознаками такого підходу виступають: багатоаспектність художнього впливу на студентів; цілісний характер навчання й художньої самореалізації; єдність виконавської діяльності та сприйняття законів мистецтва; відносна самостійність розвитку художнього сприйняття та асоціативного мислення; взаємодія функцій мистецтва та педагогічних умов їх реалізації в майбутній професійній діяльності [9].

Велике значення в підготовці майбутніх фахівців-хореографів у контексті інтеграційних підходів приділяється розвитку в студентів художньо-творчих можливостей, які лежать в основі цілісного художнього сприйняття мистецтва танцю й асоціативно-інтегрованого мислення. Одним зі шляхів активізації вмінь художньо-творчої хореографічної діяльності з точки зору інтеграційних процесів вважається розвиток здатності студентів вибудовувати цілісний образ з опорою на мистецькі аналогії, сутнісною характеристикою проведення яких

«виступає єдність змістовного наповнення художніх образів» [9].

Теоретична позиція О. Шевнюк базується на розумінні провідного значення принципу інтегральності в культурологічній освіті майбутнього вчителя, який «реалізується у стратегії доцільності взаємодії мети культурологічної освіти та її змісту, досягнення цілісності та внутрішньої єдності основних її компонентів, її спрямуванні у площину проектування індивідуального стилю педагогічної діяльності майбутнього вчителя на фундаменті особистісного розвитку, інтелектуального вдосконалення та моральної усталеності» [12, с. 114].

Точка зору О. Соколової щодо шляхів інтеграції полягає в доцільності закріплення у свідомості особистості фундаментальних і водночас конкретних категорій і понять, володіння прийомами взаємодоповнення, перегрупування, узагальнення. Водночас, О. Соколова зосереджує увагу на визначенні теоретичного рівня інтеграції, який характеризується величиною осягнення гносеологічного простору художньої інформації, синтезом художньо-естетичних концепцій, теорій, систем; уніфікацією та універсалізацією понять, категорій, визначень, де «взаємозв'язок знань відбувається за умов переносу принципу онтологічних уявлень з однієї групи мистецьких знань до інших» [5, с. 43]. Результати дослідження проблеми взаємодії суміжних мистецтв висвітлені у працях О. Б. Горбенко, який досліджує дану проблему безпосередньо у процесі викладання музично-інструментальних дисциплін.

Головною метою навчання у вищих навчальних закладах педагогічного спрямування по спеціальності 024 «Хореографія» є – формування у студентів комплексу компетентностей, який забезпечить провадження педагогічної, балетмейстерської, організаційно-управлінської, науково-дослідної діяльності у сфері хореографії [6].

Для здійснення аналізу навчально-виховних завдань предметів «Оркестровий практикум», «Практикум з оркестрового диригування», виконання яких опосередковано чинитиме вплив на формування професійних умінь хореографа, необхідно спочатку проаналізувати увесь комплект фахових умінь (компетентностей) вчителя хореографії [6].

Серед них виділяємо наступні: вміння реалізовувати творчий задум з урахуванням синтетичної природи хореографічного мистецтва та поліваріативності його поєднання з різними видами мистецтв; демонструвати здатність до адаптації та дії в новій ситуації, пов'язаній з роботою за фахом,

генерувати нові ідеї задля вирішення проблемних ситуацій; застосовувати традиційні та новітні методики у процесі викладання хореографічних дисциплін, розробляти і впроваджувати авторські методики та технології задля оптимізації навчального процесу.

Базовим умінням оркестрового диригента є вміння тримати плин музичного часу як інтелектуально, так і у фізичних відчуттях тіла. Останнє, фізичне переживання внутрішньо-дольової пульсації музики – являється складним професійним умінням, яке випрацьовується шляхом методично грамотних тренувань. Воно полягає у здатності студента переводити розумовий контроль часових імпульсів у їх реальне фізичне переживання.

Формування даного вміння є одним із головних навчально-виховних завдань музично-виконавських дисциплін «Оркестровий практикум», «Практикум з оркестрового диригування», виконання якого нам бачиться особливо цінним з точки зору розвитку спеціальних умінь хореографа.

Класична методика розвитку у диригента оркестру почуття метро-ритму та внутрішньо-дольові пульсації полягає у застосуванні методу проспівування дрібних ритмічних часток мовною формулою «та-ра-да-ра» (зручною для вимовляння у швидкому темпі) водночас з тактуванням долей такту правою рукою. Заповнення кожного диригентського жесту дрібними тривалостями необхідне для формування безперервного, фізично-уявного переживання плину пульсації всередині кожної долі такту. Щоб сформувані такі вміння музикант-педагог застосовує метод імпровізаційного танцю під музику, що вивчається, отримуючи безпосередньо від неї певні сигнали для правильних рухів.

Дуже близька диригентська техніка до хореографічної дає можливість для швидкого входження в диригентську практику музичного мистецтва. Освоєння музичного інструменту – довгий процес. Тут же – шлях до виконавства – коротший. Через диригентський жест, емоційний імпульс, особисте вміння контролювати час і студент-хореограф навчається керувати процесом виконання музики цілим оркестром. Оркестр стає для нього першим музичним інструментом. У процесі отримання даної практики активно розвивається почуття метроритму, яке являється основним фаховим умінням як диригента, так і хореографа.

На практиці ми застосовували традиційний навчальний метод «тримання музики в руках». Для студента-хореографа виявилось доречним та цінним тренування

рук з метою розвитку навички перенесення емоційних відчуттів на шкіру долонь, інших частин диригентського апарату. Новизна пропонованого нами прийому безперечна. Упевнені, що вказаний метод слід активно застосовувати у процесі підготовки вчителя хореографії під час викладання музично-виконавських дисциплін.

Серед особливостей викладання даного предмету у контексті поставленого навчально-виховного завдання, виокремимо найголовнішу – постійний контроль педагога-музиканта за перенесення психологічних відчуттів хореографа під час танцю на ситуацію творення музики та контролю цього процесу диригентським жестом. Щоб утворювався своєрідний місток-аналогія поміж музичним та хореографічним мистецтвом, тренування диригентського жесту необхідно постійно поєднувати з схожим хореографічним рухом, застосовуючи художню, образну аналогію та аналізуючи результати такого порівняння.

Слід виокремити ще одну важливу особливість викладання музично-виконавських дисциплін у процесі фахової підготовки вчителя хореографії. Творчовиконавська діяльність майбутнього викладача фахових дисциплін мистецького спрямування вимагає ретельної різнобічної підготовки. Тому майбутній учитель хореографії має чітко усвідомлювати зв'язки поміж різними видами мистецтв, так як він має стати носієм об'ємного світогляду, особистістю.

Світоглядна функція освіти [11] – вивчення історії культури епохи з точки зору тісної взаємодії різних мистецтв (музика, література, архітектура) – відкриває новий ресурс впливу на формування широкого світогляду студента-хореографа. Даний підхід виводить його на позиції розвитку як власної особистості так і в майбутньому особистості своїх учнів [2, 3, 7].

Викладання суміжних мистецьких дисциплін базується на інтеграційному підході, який активно висвітлений в сучасній мистецькій освіті. Опосередкований вплив суміжних дисциплін, в тому числі і музично-виконавських, на розвиток спеціальних (фахових) компетентностей має серйозне наукове обґрунтування.

У сучасній науці бачимо актуалізовану проблему інтеграційних процесів у хореографічній освіті. Вченими підкреслюється необхідність забезпечення такого характеру хореографічної підготовки студентів, коли опанування хореографічного мистецтва опосередковується пізнанням інших різновидів мистецтва.

З'ясовано, що ізольоване, відокремлене навчання хореографії має поступитися місцем спрямуванню пізнання на досягнення узагальнених закономірностей мистецтва та їх відображення в хореографічному. Вчені розкривають специфіку реалізації інтеграційних процесів у хореографічній освіті, яка полягає в тому, що художній образ танцювальної композиції розкривається через пластику людського тіла засобами танцювальної виразності, своєрідними пластичними рухами виконавця тощо [7].

За І. Малашевською, якісна реалізація інтеграційних умінь сприяє «розвитку творчого потенціалу особистості (уяви, фантазії, здатності до синестезії) завдяки застосуванню далеких і близьких емоційно-образних асоціацій, мовно-символічних аналогій і жанрово-стилістичних паралелей, опануванню механізмів переносу знань і досвіду з одних сфер у інші» [4, с. 109].

У зв'язку з цим, бачимо надзвичайно цінним вплив музично-виконавських дисциплін на формування духовних якостей особистості та професійних знань та умінь, які, кристалізуючись у одне, формують загальний рівень професійної культури студента. Вважаємо, що під час викладання досліджуваних нами музично-виконавських дисциплін, важливо формувати засобами музичного мистецтва духовний потенціал майбутнього вчителя хореографії водночас з напрацюванням його фахових умінь та навичок.

Вивчення музично-виконавських дисциплін – це, перш за все, можливість безпосереднього дотику до духовних цінностей, які акумулює у собі музична культура. Перш за все, танцівнику необхідно уміти розкрити зміст музики, а не зміст танцювальних рухів, відірваних від неї. Безперечно, кожен танцювальний рух є носієм конкретного змісту, певного повідомлення. Але у взаємодії із музичним змістом, хореографічна лексика отримує додаткове наповнення. Завдяки розвиненому емоційно-інтелектуальному переживанню змісту музичних мікроінтонацій, розвивається осмисленість, образність, гнучкість, природність та пластичність виконання хореографічних рухів. Це окреме професійне уміння, важливе як для диригента, так і для хореографа.

Творці хореографічних партитур хореолексично осмислюють всі найменші деталі музичної тканини та процес її композиційного становлення. На думку Ю. Абдокова, «хореограф не нав'язує музиці якийсь відірваний від її лексичної структури сенс, а пластично розкриває символіку

партитури...» [1, с. 210]. Тому для виконання необхідні сформовані уміння прочитання цієї символіки – змісту музичних мікроструктур та перенесення його без суттєвих втрат у характер виконання хореографічної партитури.

Зв'язок поміж «що треба виразити?» і «яким чином досягти втілення?» – надзвичайно гостро відчувається під час оволодіння диригентським жестом, процес якого постійно перебуває в гарячій точці формування розуміння змісту музики та уміньми відтворити його.

Пізнавати зміст музики, починаючи з мікроструктурного рівня закінчуючи макрозмістом цілої форми – і є головним завданням викладання музично-виконавських дисциплін, виконання якого формує кваліфікованого спеціаліста, глибокого митця та педагога, який здатний вести своїх учнів у живе мистецьке поле. Адже сутність живого мистецтва полягає у тому, що воно має дієву здатність під час виконання «розкривати» капсули духовних цінностей музики і танцю, які під час виконання проникають у духовний світ людей.

Саме у цій площині і лежить головна мета викладання музично-виконавських дисциплін студентам-хореографам: навчити майбутнього вчителя хореографії пізнавати і відтворювати засобами хореографічного мистецтва зміст музики. Саме педагог-музикант, професія якого полягає, перш за все, у поглибленому вивченні музичної мови та її об'єктивних законів розгортання у часі, може стати дієвим провідником у музичний світ, та забезпечити ефективний педагогічний супровід студенту-хореографу у процесі його фахової підготовки.

Головним завданням такого супроводу стає відкриття, пізнання, відтворення музичного змісту через пластику тіла. Саме тут міститься потужний потенціал розглянутих нами музично-виконавських дисциплін, реалізація якого уможливує формування необхідних особистісних якостей вчителя хореографії, які дозволять йому, замість консервації знань про музику, акумулювати духовні, художні цінності та уміти ними наповнювати як диригентський, так і хореографічний рух.

**Висновки та перспективи подальших розвідок напряму.** На основі вищевикладеного можна зробити висновок, що в цілому викладання музично-виконавських дисциплін студентам-хореографам має проблемно-пошуковий характер. Завдяки цьому посилюються суб'єкт-суб'єктний характер стосунків викладача і студента, розширюються

можливості їх творчої взаємодії на заняттях з оркестрового практикуму та практикуму з оркестрового диригування.

Успішна взаємодія педагога-музиканта зі студентом-хореографом у процесі вивчення закономірностей музичного мистецтва та основ музичного виконавства сприяє активізації інтересу до навчання у останнього, мотивуючи до майбутньої комплексної музично-хореографічної діяльності в загальноосвітній школі (виконавської, просвітницької, творчо-пізнавальної), чинить вплив на формування його особистісних якостей, фахових умінь, навичок, розкриття і реалізацію його творчого потенціалу.

Психолого-педагогічні передумови успішної педагогічної взаємодії музиканта-педагога зі студентом – хореографом забезпечуються особистісно-зорієнтованим, компетентісним та інтеграційним підходами сучасних освітніх стратегій. Нами проаналізовані можливості реалізації даних підходів у процесі навчання студентів-хореографів, які забезпечують педагога-музиканта надійним вектором добору необхідних методів та прийомів викладання музично-виконавських дисциплін, здатними вивільнити закладений навчально-виховний потенціал даних дисциплін.

Науково обґрунтовано психолого-педагогічні передумови успішного педагогічного супроводу та відібрані деякі методи та прийоми ефективної педагогічної взаємодії педагога-музиканта зі студентом-хореографом, які забезпечують реалізацію навчально-виховних завдань даних дисциплін на практиці. Комплексний характер підготовки студентів потребує подальшого розвитку проблеми формування інтеграційних умінь, спрямованих на засвоєння мистецько-педагогічних знань майбутнім вчителем хореографії.

**СПИСОК ДЖЕРЕЛ**

1. Абдоков Ю. Б. Музыкальная поэтика хореографии: пластическая интерпретация музыки в хореографическом искусстве / Ю. Б. Авдоков // Взгляд композитора. Москва: МГАХ, РАТИ-ГИТИС, 2009. 272 с.
2. Бех І. Особистісно зорієнтоване виховання: наук.-метод. посібник / І. Бех. Київ: ІЗМН, 1998. 249 с.
3. Зязюн І. Мистецтво у розвитку особистості: монографія / І. Зязюн. Чернівці: Зелена Буковина, 2006. 325 с.
4. Малашевська І. А. Музично-теоретична підготовка вчителів музики на історико-стильовій основі / І. А. Малашевська // Науковий часопис Національного педагогічного університету імені М. П. Драгоманова. Серія 14. Теорія і методика мистецької освіти: збірник наукових праць. Вип. 1

(6). Київ: Вид-во НПУ імені М. П. Драгоманова, 2004. С. 130–138.

5. Соколова О. Основи інтеграції мистецьких знань (теоретико-методологічний аналіз) / О. Соколова // Теорія і методика мистецької освіти: зб. наук. праць. Київ: Вид-во НПУ імені М. П. Драгоманова, 2001. Вип. 2. С. 40–48.

6. Стандарт вищої освіти України. Другий (магістерський рівень). Галузь знань 02 Культура і мистецтво. Спеціальність 024 Хореографія. – Видання офіційне: Міністерство освіти і науки України. – Київ, 2017. URL :<https://mon.gov.ua/...standartiv.../024-xoreografiya-magistr-31.10.2017.docx> (дата звернення 14.03.2019).

7. Олексюк О. М. Формування духовного потенціалу студентської молоді / О. М. Олексюк. Київ: КДІКК, 1996. 279 с.

8. Отич О. М. Мистецтво у системі розвитку творчої індивідуальності майбутнього педагога професійного навчання: теоретичний та методичний аспекти: монографія / за наук. ред. І. А. Зязюна / О. М. Отич. Чернівці: Зелена Буковина, 2009. 752 с.

9. Падалка Г. М. Професійно-цілісний підхід і його реалізація в умовах художньої освіти майбутнього вчителя (на матеріалі музичних дисциплін): методичні рекомендації / Г. М. Падалка. Київ: Вид-во НПУ імені М. П. Драгоманова, 1999. 33 с.

10. Рейзенкинд Т. И. Теория и практика комплексного подхода к проблеме взаимодействия искусств в профессиональной подготовке учителя музыки / Т. И. Резейкинд. Київ, 1995. 200 с.

11. Рудницька О. П. Світоглядна функція мистецтва / О. П. Рудницька // Мистецтво та освіта, 2001. № 3. С. 17–18.

12. Шевнюк О. Л. Культурологічна освіта майбутнього вчителя: теорія і практика: монографія / О. Л. Шевнюк. Київ: Вид-во НПУ імені М. П. Драгоманова, 2003. 232 с.

**REFERENSES**

1. Abdokov, YU. B. (2009). *Muzykal'naya poetika khoreografii: plasticheskaya interpretatsiya muzyki v khoreograficheskom iskusstve*. [Musical poetics of choreography: plastic interpretation of music in choreographic art]. Moscow.
2. Bekh, I. (1998). *Osobystisno zoriyentovane vykhovannya*. [Personally oriented education]. Kyiv.
3. Malashevs'ka, I. A. (2004). *Muzychno-teoretychna pidhotovka vchyteliv muzyky na istorykystyl'oviy osnovi*. [Music-theoretical training of music teachers on a historical and stylistic basis]. Kyiv.
4. Sokolova. (2001). *Osnovy intehratsiyi mystets'kykh znan' (teoretyko-metodolohichnyy analiz)*. [Fundamentals of integration of artistic knowledge (theoretical and methodological analysis)]. Kyiv.
5. *Standart vyshchoyi osvity Ukrainy. Druhyi (mahisters'kyi riven')*. *Haluz' znan' 02 Kul'tura i mystetstvo. Spetsial'nist' 024 Khoreohrafiya*. [Standard of higher education of Ukraine. Second (master's level). Field of knowledge 02 Culture and art. Specialty 024 Choreography]. Kyiv.
6. Oleksyuk, O. M. (1996). *Formuvannya dukhovnoho potentsialu student-s'koyi molodi*.

[Formation of the spiritual potential of student youth]. Kyiv.

7. Otych, O. M. (2009). *Mystetstvo u systemi rozvytku tvorchoyi individual'nosti maybutn'oho pedahoha profesynoho navchannya: teoretychnyy ta metodychnyy aspekty*. [Art in the system of development of creative individuality of the future teacher of professional training: theoretical and methodical aspects]. Chernivtzi.

8. Padalka, H. M. (1999). *Profesyno-tsilisnyy pidkhdid i yoho realizatsiya v umovakh khudozhn'oyi osvity maybutn'oho vchytelya (na materialy muzychnykh dystsyplin)*. [Professional-holistic approach and its implementation in the conditions of art education of the future teacher (on the material of musical disciplines)]. Kyiv.

9. Reyzenkind, T. I. (1995). *Teoriya i praktika kompleksnogo podkhoda k probleme vzaimodeystviya iskusstv v professional'noy podgotovke uchytelya muziki*. [Theory and practice of an integrated approach to the problem of interaction of arts in the professional training of a music teacher]. Kyiv.

10. Rudnyts'ka, O. P. (2001). *Svitohlyadna funktsiya mystetstva*. [Worldview function of art]. Kyiv.

11. Shevnyuk, O. L. (2003). *Kul'turolohichna osvita maybutn'oho vchytelya: teoriya i praktyka*. [Cultural education of the future teacher: theory and practice]. Kyiv.

#### ВІДОМОСТІ ПРО АВТОРІВ

**ЯКИМЧУК Олена Миколаївна** – кандидат мистецтвознавства, старший викладач кафедри музикознавства, інструментальної підготовки та хореографії Вінницького державного педагогічного університету імені Михайла Коцюбинського.

**Наукові інтереси:** професійна підготовка майбутніх учителів музичного мистецтва.

**УТЕШЕВА Наталія Михайлівна** – викладач Літинської музичної школи.

**Наукові інтереси:** професійна підготовка майбутніх учителів музичного мистецтва.

**СОМИК Олександр Миколайович** – доктор філософії, викладач кафедри музикознавства, інструментальної підготовки та хореографії Вінницького державного педагогічного університету імені Михайла Коцюбинського.

**Наукові інтереси:** професійна підготовка майбутніх учителів музичного мистецтва.

#### INFORMATION ABOUT THE AUTHORS

**YAKYMCHUK Olena Mykolayivna** – Candidate of Art History, Senior Lecturer of the Department of Musicology, Instrumental Training and Choreography of Vinnytsia State Pedagogical University named after Mykhailo Kotsyubynsky.

**Circle of scientific interests:** professional training of future music teachers.

**UTESHEVA Natalia Mykhailivna** – a Teacher at the Lityn Music School.

**Circle of scientific interests:** professional training of future music teachers.

**SOMYK Oleksandr Mykolayovych** – Doctor of Philosophy, Lecturer of the Department of Musicology, Instrumental Training and Choreography of Vinnytsia State Pedagogical University named after Mykhailo Kotsyubynsky.

**Circle of scientific interests:** professional training of future music teachers.

Стаття надійшла до редакції 17.04.21 р.

UDK 317. 11.78

DOI: 10.36550/2415-7988-2021-1-195-154-159

**BITKO Natalia Georgievna** –

lecturer at the Department of Music Theor and Vocal department Southukrainian national K. D. Ushinsky Pedagogical University

ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-2326-1743>

e-mail: [nroitenko@gmail.com](mailto:nroitenko@gmail.com)

#### FORMATION OF VALUE ORIENTATIONS OF STUDENTS-VOCALISTS

**Statement and grounding of the urgency of the problem.** At the present stage of development of Ukrainian society, the requirements for the personality of the teacher are significantly increasing, which is associated with global social, economic, socio-cultural changes taking place in our country and the world, as well as Ukraine's integration into the European socio-cultural space.

The main requirements for the level of teacher training are contained in such state

documents as the Law of Ukraine «On Education», the State National Program «Education» («Ukraine of the XXI Century»), the State Standard of Higher Education, Conceptual Principles of Teacher Education Development and its Integration European educational space. These documents guide teachers and scientists on the comprehensive development of the specialist's personality, the acquisition of personal professionally significant qualities, the development of his creative potential,